

ADRODDIAD I'R CYD-BWYLLGOR

26 Chwefror 2020

Adroddiad gan: Rheolwr Gyfarwyddwr GwE & Cyfarwyddwr Arweiniol GwE / Cadeirydd y Bwrdd Rheoli

Pwnc: Grant Gwella Addysg - Adolygiad

1.0 Pwrpas yr adroddiad

1.1 Ceisio cymeradwyaeth y Cyd-bwyllgor i gynnal adolygiad o'r Grant Gwella Addysg

2.0 Cefndir

2.1 Yn 2015, penderfynodd Llywodraeth Cymru gyfuno 11 o ffrydiau cyllid grant oedd yn bod eisoes, mewn un prif grant, sef y Grant Gwella Addysg (GGA) o 1 Ebrill 2015. Dyma'r grantiau a gyfunwyd:

- Y Cyfnod Sylfaen
- Llwybrau Dysgu 14-19
- Grant Effeithiolrwydd Ysgolion (GEY)
- Grant Y Gymraeg mewn Addysg (GGA)
- Grant Cyflawniad Lleiafrifoedd Ethnig (GCLIE)
- Addysg Plant Sipsiwn a Theithwyr
- Sefydlu Athrawon Newydd Gymhwyso
- Cymorthyddion Addysgu Lefel Uwch (CALU)
- Ysgolion Arweiniol a Datblygol
- Cymorth ar gyfer Profion Darllen a Rhifedd
- Cyllid i ysgolion Band 4 a 5

2.2 Roedd rhai o'r grantiau uchod yn rhai cyffredinol, ac eraill wedi'u targedu at ysgolion mewn amgylchiadau neilltuoel. Dirprwywyd rhai o'r grantiau uchod bron yn gyfan gwbl i ysgolion, a chadwyd eraill yn ganolog gan yr awdurdodau lleol i ddarparu gwasanaethau wedi'u targedu i ysgolion, neu staff ysgolion.

2.3 Erbyn heddiw, diwygiwyd strwythur y grantiau ymhellach, a bellach mae'n rhan o Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol (RCSIG). Disgwylir bod Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol yn cefnogi dyheadau LIC ar gyfer ysgolion ac addysg, a amlinellir o fewn Uchelgeisiol a Dysgu o'n strategaeth genedlaethol, Ffyniant i Bawb, a'n cynllun gweithredu ar gyfer addysg, *Cenhadaeth ein Cenedl*.

3.0 Amodau cyllid (2019/20 aros am gadarnhad ar gyfer 2020/21)

3.1 Mae'r amodau hyn ar waith:

- **Dirprwyo i ysgolion**

Ar gyfer 2019/20, mae angen dirprwyo o leiaf 80% o gyfanswm gros y GGA (gan gynnwys yr elfen arian cyfatebol).

- **Arian cyfatebol yr Awdurdod Lleol i bob rhanbarth**

Rhaid i awdurdodau lleol roi arian cyfatebol i'r GGA. Mael lefel 2019-20 wedi'i gosod ar lefel arian cyfatebol i'r GGA ar gyfer 2017-18.

- **Costau gweinyddu a rheoli**

Bydd y lefel gweinyddu a rheoli hyd at uchafswm o 0.75% o gyfanswm gros y GGA (gan gynnwys arian cyfatebol).

- **Y Cyfnod Sylfaen**

Rhaid defnyddio'r arian i gefnogi'r gymhareb staff i ddysgwyr yn y Cyfnod Sylfaen, er mwyn cyflwyno cwricwlwm Cyfnod Sylfaen o ansawdd uchel ac effeithiol (gan gynnwys talu am lanw ar gyfer absenoldebau eraill ar wahân i ddibenion hyfforddi) gan weithio tuag at neu gyflawni cymhareb y Cyfnod Sylfaen o 1:8 ar gyfer plant 3 i 5 oed, ac 1:15 i blant 5 i 6 oed. Rhaid defnyddio'r arian hefyd i gefnogi ymarferwyr y Cyfnod Sylfaen mewn lleoliadau nas cynhelir, er mwyn cyflwyno darpariaeth addysg o safon uchel.

- **Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg**

Rhaid defnyddio'r arian tuag at gyflawni Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr awdurdodau lleol wrth weithio tuag at amcanion Strategaeth Gymraeg 2050.

- **Cynlluniau Datblygu Ysgol**

Bydd Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant y Consortia yn cynnig cefnogaeth a her i ysgolion er mwyn sicrhau bod eu cynlluniau datblygu ysgol yn adlewyrchiad priodol o'u taith tuag at welliant a'u blaenoriaethau lleol.

- **Cefnogi system sy'n hunan wella**

Ble'n briodol, bydd y consortia yn hwyluso'r broses o ystyried modelau clwstwr i ysgolion, darparwyr y cyfnod sylfaen ac UCD, a chydweithio ar draws y pedair rhanbarth, wrth benderfynu sut i ddefnyddio cyllid yn y ffordd fwyaf effeithiol i gefnogi gwaith gwella deilliannau i ddysgwyr.

- **Gweithredu'n deg**

Rhaid i ALL, a'r consortiwm, allu dangos y gweithredir yn deg ar draws y consortiwm a'i awdurdodau cysylltiedig wrth ddirprwyo'r cyllid i ysgolion.

- **Gweithio mewn clwstwr**

Ble'n briodol, gall y consortia hwyluso'r broses o ystyried modelau clwstwr i ysgolion, darparwyr y cyfnod sylfaen ac UCD wrth benderfynu sut i ddefnyddio cyllid yn y ffordd fwyaf effeithiol i gefnogi gwaith gwella deilliannau i ddysgwyr.

2.2 Gofynion monitro Llywodraeth Cymru (2019/20 aros am gadarnhad ar gyfer 2020/21)

Mae'r mecanweithiau/dogfennau adrodd hyn yn ofynnol gan LC:

- copi o gynllun busnes eich consortiwm a fframwaith deilliannau cyflawn.

- cymryd rhan mewn sesiynau her ac adolygu tymhorol, a chyflwyno adroddiad byr yn erbyn y fframwaith deilliannau cyn pob cyfarfod her ac adolygu tymhorol (dyddiadau i'w rhoi) i'r Rheolwr Prosiect, a fydd yn amlinellu tystiolaeth o wariant, gwerth am arian, a chynnydd hyd yma yn erbyn pob amcan yn *Cenhadaeth ein Cenedl*;
- mynediad at bapurau i'w trafod yn eich cyfarfodydd Cyd-bwyllgor neu Fwrdd Cwmni a Bwrdd Ymgynghorol fel y bo'n briodol, drwy eich cynrychiolydd Llywodraeth Cymru enwebedig, gan gynnwys adroddiadau hunan arfarnu a diweddariadau cyson ar gynnydd yn erbyn eich cynllun busnes;
- rhoi diweddariad i'r Bwrdd Cyflawni fel y bo'n briodol; a gwybodaeth arall debyg sy'n rhesymol ofynnol er mwyn deall effaith, gwerth am arian a chynnydd yn erbyn cyflawni Dibenion y Cyllid, yn ôl y gofyn gan y Gweinidog Addysg a Swyddfa Archwilio Cymru.
- cyfarfod â Swyddog Llywodraeth Cymru a'n cyfryw gynrychiolwyr eraill, sy'n rhesymol ofynnol o bryd i'w gilydd; a rhoi gwybodaeth i ategu'r cyfarfodydd hynny, fel y bo'n rhesymol ofynnol, gan gynnwys, heb gyfyngiad:
  - Cyfarfodydd rheolaidd rhwng Rheolwyr Gyfarwyddwyr consortia a Chyfarwyddwr Addysg a Dirprwy Gyfarwyddwyr Llywodraeth Cymru, gan gytuno ar amllder y cyfarfodydd;
  - Unrhyw gyfarfod y bydd y Cyfarwyddwr Addysg yn gofyn i chi fynychu;
  - Mynd i sesiynau Her ac Adolygu tymhorol, a'u cefnogi;
  - Cefnogi cyfleoedd i swyddogion Llywodraeth Cymru gyfarfod ag arweinwyr gweithredol consortia;
  - Mynediad rhesymol arall, fel y bo gofyn, i fonitro cynnydd yn erbyn cyflawni'r Dibenion.
- sicrhau bod y Rheolwr Prosiect (neu unrhyw un arall y cytunwn ni arno) ynghyd ag unrhyw un arall y gofynnwn amdano, yn mynd i bob cyfarfod efo Swyddog Llywodraeth Cymru.

4.0 Y sefyllfa ar hyn o bryd: GwE

4.1 Mae'r GGA yn parhau i gael ei ddyrannu ar sail hanesyddol h.y. dyrannu ar sail yr 11 grant blaenorol a gyfunwyd yn wreiddiol. Yn ogystal, mae dosbarthiad y grant i ysgolion wedi cadw at y sail hanesyddol cyn 2015/16 (ac eithrio toriadau ac ati) h.y. caiff y gyfran o'r GGA sydd wedi'i dirprwyo ei dosbarthu i ALL ar sail hanesyddol, ac yna'i dosbarthu gan yr ALL i ysgolion, ar eu sail hanesyddol y tybir (oni bai bod ALL wedi adolygu eu dulliau dosbarthu i ysgolion ers 2015/16).

4.2 Mae'r sefyllfa ar hyn o bryd yn peri risg i'r consortiwm ac fe'i nodir yn y gofrestr risg h.y. nid yw defnydd y Grant Gwella Addysg wedi'i ymgorffori yn llawn yn y dull rhanbarthol - arafu a lleihau effaith y Cynllun Busnes rhanbarthol. Mae angen gofalu bod dulliau lliniaru priodol ar waith i reoli'r risg.

4.3 Mae'r telerau a'r amodau hefyd yn nodi'r angen i weithredu'n deg, sydd yn atgyfnerthu'r angen i symud tuag at fformiwla ddsbarthu gyson.

5.0 Ystyriaethau

5.1 Angen cysoni'r dyraniadau GGA presennol â Chynllun Busnes GwE.

5.2 Eglurder ar ddefnyddio'r GGA ar lefel ALL.

5.3 Prosesau i fod ar waith i fonitro effaith gwario'r GGA ar lefel ALL.

5.4 Prosesau i fod ar waith i asesu gwerth am arian ar lefel ALL.

6.0 Argymhellion

6.1 Argymhelliad 1: Oedi wrth ystyried adolygu dosbarthiad cyllid Cyfnod Sylfaen y GGA (dyrranwyd £16,734,803 i ysgolion yn 2019/20) nes bydd Llywodraeth Cymru wedi crisialu ei sefyllfa ar drosglwyddo grant y cyfnod sylfaen i setliad, neu beidio, yn y pendraw.

6.2 Argymhelliad 2: Cynnal adolygiad o ddsbarthiad cyllid Effeithlonrwydd Ysgol y GGA (dyrranwyd £5,315,978 i ysgolion yn 2019/20).

6.3 Argymhelliad 3: Adolygu defnydd presennol o elfennau'r GGA nad ydynt wedi'u dirprwyo.

7.0 Goblygiadau Ariannol

7.1 Nid oes goblygiadau ariannol yn codi o'r adroddiad hwn ar hyn o bryd. Fe nodir unrhyw oblygiadau ariannol ac adrodd amdanynt fel rhan o'r adolygiad.

8.0 Effaith o ran cydraddoldeb

8.1 Nid oes unrhyw oblygiadau newydd o ran cydraddoldeb yn codi o'r adroddiad hwn.

9.0 Goblygiadau Personél

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau newydd o ran personél yn codi o'r adroddiad hwn.

10.0 Ymgynghori a wnaed

10.1 Bu ymgynghori â Bwrdd Rheoli GwE ac mae'r Bwrdd yn cefnogi'r adolygiad.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Swyddog Monitro:

Cyflwynir unrhyw sylwadau yn y cyfarfod.

Swyddog Cyllid Statudol:

Mae'r awdur yn datgan ym mharagraff 7 bydd dim goblygiadau ariannol ychwanegol yn deillio o'r adroddiad hwn, felly disgwylir y bydd GwE yn gweithredu'r adolygiad o fewn ei gyllideb gyfredol.